

Livsfarligt stöd till Ukraina

På president Zelenskij's begäran skickade Englands regering i våras radioaktiv ammunition, sk DU-vapen, tillsammans med Challenger 2 stridsvagnar till Ukraina. USA planerar nu att också sända sådan ammunition. Begäran är begriplig men Storbritanniens och USAs beslut innebär på flera sätt raka motsatsen till stöd för Ukraina.

Denna ammunition är eftersökt i krigssituationer för den är tyngre än bly och skär genom pansar som en kniv genom smör. Pansarvagnar som beskjuts antänds och soldaterna i dem omkommer. Den som har tillgång till vapnen har ett stort militärt övertag.

Men vapnen är både kemiskt giftiga och radioaktiva. De innehåller så kallat utarmat uran, (depleted uranium eller DU), en restprodukt efter utvinningen av uran som används i produktionen av kärnvapen och kärnkraft. *De är inte kärnvapen men de är radioaktiva* och innebär en mycket stor fara för civilbefolkningen och miljön i det land där de används och även för angränsande länder.

För när projektilerna träffar sitt mål och antänds förångas de till mycket små partiklar - nano-partiklar med alfa-strålning - som stannar i luften tills de med vind och regn faller ner på marken. Som ett fint damm tränger partiklarna ner i jorden och förgiftar grödor och grundvatten. De sprids med vindarna långt utanför krigsskådeplatsen. Halveringstiden - den tid det tar för ämnet att bli hälften så radioaktivt - är 4,5 **miljarder** år – det är vårt solsystems ålder. När det en gång finns i miljön stannar det kvar för evigt.

Det är när dessa partiklar inandas eller kommer in i kroppen genom föda eller öppna sår som de blir dödligt farliga. Partiklarna fastnar i lungorna och genom blodbanan förs de till andra organ och kan orsaka cancer, fosterskador och missfall.

Denna inre strålning är något helt annat än den yttre bakgrundsstrålning från uranmalm som ligger bundet i berggrunden och som vi alla utsätts för.

USA och Storbritannien använde DU-vapen i de sk Gulfkrigen mot Irak 1991 och 2003, mot ex-Jugoslavien och troligen också mot Afghanistan. I dessa länder, framför allt i Irak, ökade förekomsten av de ovannämnda sjukdomarna och skadorna dramatiskt.

Missbildningarna var fruktansvärda och av ett slag som aldrig tidigare hade setts. Den nyligen avlidne irakiska onkologen Dr Jawad al Ali är en av dem som länge slog larm om hälsotillståndet i Irak.

Även bland de amerikanska soldaterna som deltog i striderna med DU-vapen ökade förekomsten av dessa skador brant – det kallas i USA för Gulfsyndromet.

Okunnigheten om riskerna med dessa vapen är häpnadsväckande stor även bland militära experter där många bagatelliserar faran.

DU-vapen borde omfattas av ett globalt förbud för de fyller alla kriterier för massförstörelsevapen: de fortsätter att skada när kriget är över, de skadar långt bortom krigsskådeplatsen och orsakar svåra miljöskador och skador på människor generation efter generation genom skador på arvsmassan. Hittills är det bara Belgien och Costa Rica som i sin lagstiftning har bannlyst allt innehav och användning av DU-vapen men redan 1996 antog FN:s kommission för mänskliga rättigheter en resolution som bannlyser DU-vapen, kärnvapen, kemiska och biologiska vapen, klusterbomber. EU-parlamentet har med stor majoritet röstat för ett omedelbart stopp för DU-vapen och det har också Internationella Läkare mot kärnvapen (IPPNW) gjort.

Förutom ödelagda städer och byar, tusentals döda civila och soldater på båda sidor och en pågående flyktingkatastrof håller Ukraina på att bli ett förgiftat land. Är detta det stöd de behöver?

Anita Lilburn

ARK (Aktionsgruppen mot radioaktiv krigföring)